

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

5. december 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – social sikring af vandrende arbejdstagere – forordning (EF) nr. 883/2004 – førtidig alderspension – kriterier for tildeling – størrelsen af den pension, der skal udbetales, skal overstige det lovbestemte minimumsbeløb – udelukkende hensyntagen til den pension, der er erhvervet i den pågældende medlemsstat – ingen hensyntagen til den alderspension, der er erhvervet i en anden medlemsstat – forskelsbehandling af arbejdstagere, der har udøvet deres ret til fri bevægelighed«

I de forenede sager C-398/18 og C-428/18,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunal Superior de Justicia de Galicia (den øverste regionale domstol i Galicien, Spanien) ved afgørelser af 25. maj 2018 og 13. juni 2018, indgået til Domstolen henholdsvis den 15. juni 2018 og den 28. juni 2018, i sagerne

Antonio Bocero Torrico (sag C-398/18),

Jörg Paul Konrad Fritz Bode (sag C-428/18)

mod

Instituto Nacional de la Seguridad Social,

Tesorería General de la Seguridad Social,

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, L.S. Rossi, og dommerne J. Malenovský og F. Biltgen (refererende dommer),

generaladvokat: G. Hogan,

justitssekretær: fuldmægtig L. Carrasco Marco,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 2. maj 2019,

efter at der er afgivet indlæg af:

- Antonio Bocero Torrico og Jörg Paul Konrad Fritz Bode ved abogados J.A. André Veloso og A. Vázquez Conde,

* Processprog: spansk.

- Instituto Nacional de la Seguridad Social og Tesorería General de la Seguridad Social ved letradas P. García Perea, R. Dívar Conde og L. Baró Pazos,
 - den spanske regering ved L. Aguilera Ruiz, som befuldmægtiget,
 - Europa-Kommissionen ved N. Ruiz García, D. Martin og B.-R. Killmann, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 11. juli 2019, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 48 TEUF samt af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger (EUT 2004, L 166, s. 1, berigtiget i EUT 2004, L 200, s. 1, og i EUT 2007, L 204, s. 30).
- 2 Disse anmodninger er blevet indgivet i forbindelse med to tvister mellem henholdsvis Antonio Bocero Torrico og Jörg Paul Konrad Fritz Bode, på den ene side, og Instituto Nacional de la Seguridad Social (det nationale institut for social sikring, Spanien) (herefter »INSS«) og Tesorería General de la Seguridad Social (hovedkassen for social sikring, Spanien), på den anden side, angående afslag på deres ansøgninger om at blive tildelt førtidig alderspension.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 Niende betragtning til forordning nr. 883/2004 lyder således:
»Domstolen har ved flere lejligheder taget stilling til muligheden for ligestilling af ydelser, indtægter og faktiske forhold; dette princip bør fastslås og udformes under hensyntagen til indholdet og ånden i Domstolens afgørelser.«
- 4 I denne forordnings artikel 1, litra x), defineres udtrykket »førtidig alderspension« som en ydelse, der tilkendes, inden en person når den sædvanligvis påkrævede alder for at være pensionsberettiget, og som enten fortsat udbetales, når den pågældende har nået denne alder, eller erstattes af en anden alderdomsydelse.
- 5 I henhold til den nævnte forordnings artikel 3, stk. 1, litra d), finder denne forordning anvendelse på enhver lovgivning om social sikring, der bl.a. vedrører ydelser ved alderdom.
- 6 Samme forordnings artikel 4 med overskriften »Ligebehandling« bestemmer:
»Personer, som er omfattet af denne forordning, har de samme rettigheder og pligter i henhold til en medlemsstats lovgivning som vedkommende medlemsstats egne statsborgere, medmindre andet følger af særlige bestemmelser i denne forordning.«

7 Artikel 5 i forordning nr. 883/2004 med overskriften »Ligestilling af ydelser, indtægter, begivenheder og forhold« bestemmer:

»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, og på baggrund af de særlige gennemførelsesbestemmelser, der er fastsat, gælder følgende:

- a) hvis ydelser efter sociale sikringsordninger eller andre indtægter tillægges retsvirkning efter den kompetente medlemsstats lovgivning, finder de pågældende bestemmelser i denne lovgivning ligeledes anvendelse på tilsvarende ydelser, der er erhvervet i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, eller på indtægter erhvervet i en anden medlemsstat
- b) hvis indtrædelse af visse begivenheder eller forhold tillægges retsvirkning efter den kompetente stats lovgivning, tager denne hensyn til tilsvarende forhold eller begivenheder, der er indtrådt på en anden medlemsstats område, som om de var indtrådt på dens eget område.«

8 Denne forordnings artikel 6 med overskriften »Sammenlægning af perioder« lyder således:

»Medmindre andet er fastsat i denne forordning, medregner den kompetente institution i en medlemsstat, hvis lovgivning gør:

- erhvervelse, bevarelse, varighed eller generhvervelse af retten til ydelser

[...]

betinget af, at der er tilbagelagt forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig virksomhed, i nødvendigt omfang forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig virksomhed, der er tilbagelagt efter en anden medlemsstats lovgivning, som om der er tale om perioder, der er tilbagelagt efter den for pågældende institution gældende lovgivning.«

9 I kapitel 5 i den nævnte forordnings afsnit III, som indeholder bestemmelser vedrørende alders- og efterladtepenioner, bestemmer forordningens artikel 52 med overskriften »Ydelsernes fastsættelse« i stk. 1:

»Den kompetente institution beregner det ydelsesbeløb, der skal udredes:

- a) i henhold til den for institutionen gældende lovgivning, men kun hvis de betingelser, der kræves for ret til ydelser, udelukkende er opfyldt efter national lovgivning (national ydelse)
- b) ved at beregne et teoretisk beløb og derefter et faktisk beløb (pro rata-ydelse) således:
 - i) det teoretiske beløb for ydelsen er lig den ydelse, som den pågældende ville kunne gøre krav på, hvis samtlige forsikrings- og/eller bopælsperioder, der er tilbagelagt efter de øvrige medlemsstaters lovgivning, havde været tilbagelagt efter den for institutionen gældende lovgivning på det tidspunkt, da ydelsen skulle fastsættes. Såfremt ydelsesbeløbet efter nævnte lovgivning ikke afhænger af længden af de tilbagelagte perioder, anses dette beløb for at være det teoretiske beløb
 - ii) den kompetente institution fastsætter derefter det faktiske beløb for pro rata-ydelsen på grundlag af det teoretiske beløb efter forholdet mellem længden af de forsikrings- og/eller bopælsperioder, der er tilbagelagt efter den for institutionen gældende lovgivning forud for forsikringsbegivenhedens indtræden, og den samlede længde af de forsikrings- og/eller bopælsperioder, der er tilbagelagt efter alle de medlemsstaters lovgivning, som den pågældende har været omfattet af, forud for forsikringsbegivenhedens indtræden.«

- 10 Artikel 58, som ligeledes er indeholdt i det nævnte kapitel, og som har overskriften »Ydelse af tillæg«, er affattet således:

»1. En person, der modtager ydelser i henhold til dette kapitel, kan ikke få tilkendt et beløb, der er lavere end den minimumsydelse, som for en forsikrings- eller bopælsperiode svarende til samtlige perioder, der efter bestemmelserne i dette kapitel er taget i betragtning ved ydelsens fastsættelse, er fastsat i lovgivningen i bopælsmedlemsstaten, og efter hvis lovgivning han har ret til ydelser.

2. Den kompetente institution i den pågældende medlemsstat skal gennem hele det tidsrum, hvor den pågældende er bosat i denne stat, udbetale ham et tillæg svarende til forskellen mellem summen af de ydelser, der tilkommer ham efter dette kapitel, og størrelsen af minimumsydelsen.«

Spansk ret

- 11 Ley General de la Seguridad Social (den almindelige lov om social sikring), hvis konsoliderede udgave blev godkendt ved Real Decreto Legislativo 8/2015 (kongeligt lovdekret nr. 8/2015) af 30. oktober 2015 (BOE nr. 261 af 31.10.2015), i den affattelse, der var gældende på datoen for de faktiske omstændigheder i hovedsagerne (herefter »LGSS«), bestemmer i artikel 208, stk. 1:

»For at opnå ret til førtidspension efter ønske fra den interesserede part skal følgende betingelser være opfyldt:

- a) Den pågældende skal være nået en alder, der er højst to år under den alder, der gælder i henhold til artikel 205, stk. 1, litra a), uden at de i artikel 206 omhandlede justeringskoefficienter derved skal finde anvendelse.
 - b) Den pågældende skal godtgøre, at der er betalt bidrag i en periode på mindst 35 år [...], uafhængigt af enhver hensyntagen til den forholdsmæssige del vedrørende præmier [...]
 - c) Når de generelle og særlige betingelser for den nævnte pensionsform er godtgjort, skal størrelsen af den pension, der skal udbetales, være højere end størrelsen af den minimumspension, som den interesserede part er berettiget til på grundlag af dennes familiemæssige situation ved det fyldte 65. år. I modsat fald er der ikke adgang til denne form for førtidspension.«
- 12 Artikel 14, stk. 3, i Real Decreto 1170/2015 sobre revalorización de pensiones del sistema de seguridad social y de otras prestaciones sociales públicas para el ejercicio 2016 (kongeligt dekret nr. 1170/2015 om reguleringstillæg til pensioner i den sociale sikringsordning og til andre offentlige sociale ydelser for 2016) af 29. december 2015 (BOE nr. 312 af 30.12.2015), bestemmer:

»Såfremt, efter anvendelse af det forestående stykke, summen af pensionsbeløb anerkendt i henhold til en bi- eller multilateral aftale om social sikring både efter spansk og udenlandsk lovgivning, er mindre end den omhandlede til enhver tid gældende minimumspension i Spanien, skal pensionsmodtageren, forudsat at denne har bopæl på det nationale område og opfylder kravene herfor i de generelle bestemmelser, sikres et beløb svarende til forskellen mellem summen af de anerkendte pensioner, den spanske og den udenlandske, og den nævnte minimumspension.

For så vidt angår pensioner, der er anerkendt i henhold til [Den Europæiske Unions] forordninger om social sikring, finder artikel 50 i Rådets forordning (EØF) nr. 1408/71 af 14. juni 1971 om anvendelse af de sociale sikringsordninger på arbejdstagere, selvstændige erhvervsdrivende og deres familiemedlemmer, der flytter inden for Fællesskabet[, som ændret og ajourført ved Rådets forordning (EF) nr. 118/97 af 2. december 1996 (EFT 1997, L 28, s. 1), som ændret ved Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1992/2006 af 18. december 2006 (EUT 2006, L 392, s. 1),] og artikel 58 i [forordning nr. 883/2004] anvendelse.

[...]«

Tvisterne i hovedsagerne og det præjudicielle spørgsmål

- 13 Antonio Bocero Torrico, der er født den 15. december 1953, indgav den 16. december 2016 en ansøgning til INSS med henblik på at blive tildelt en førtidig alderspension. På datoen for indgivelsen af denne ansøgning var han i stand til at fremlægge dokumentation for bidragsperioder på 9 947 dage i Spanien og på 6 690 dage i Tyskland. Den alderspension, som han har ret til i Tyskland, beløber sig til 507,35 EUR, mens den førtidspension, som han ville kunne få i Spanien, beløber sig til 530,15 EUR.
- 14 Jörg Paul Konrad Fritz Bode, der er født den 4. juni 1952, indgav den 31. maj 2015 en ansøgning til INSS med henblik på at få en førtidig alderspension. På datoen for indgivelsen af denne ansøgning var han i stand til at fremlægge dokumentation for bidragsperioder på 2 282 dage i Spanien og på 14 443 dage i Tyskland. I sidstnævnte medlemsstat får han en alderspension på 1 185,22 EUR. Ifølge Jörg Paul Konrad Fritz Bode beløber den førtidspension, som han ville kunne få i Spanien, sig til 206,60 EUR. Ifølge INSS' beregninger beløber størrelsen af sidstnævnte sig til 99,52 EUR.
- 15 De ansøgte pensioner blev afslået med den begrundelse, at størrelsen af disse er mindre end den månedlige minimumspension, som svarer til sagsøgerne i hovedsagernes familiemæssige situation ved deres 65. år, dvs. 784,90 EUR i Antonio Bocero Torricos tilfælde og 782,90 EUR i Jörg Paul Konrad Fritz Bodes tilfælde. Efter klager fra de berørte bekræftede INSS disse afslag.
- 16 I det søgsmål, som blev anlagt af Antonio Bocero Torrico mod IINSS og den almindelige kasse for social sikring ved Juzgado de lo Social n° 2 de Ourense (arbejdsret nr. 2 i Ourense, Spanien) samt i det søgsmål, som blev anlagt af Jörg Paul Konrad Fritz Bode mod disse organer ved Juzgado de lo Social n° 2 de A Coruña (arbejdsret nr. 2 i La Coruña, Spanien), blev de sagsøgte frifundet. Disse retsinstanser var af den opfattelse, at størrelsen af »den pension, der skal udbetales« som omhandlet i LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), som skal være større end den minimumspension, som finder anvendelse på den berørte, når denne fylder 65 år, for at vedkommende kan oppebære en førtidig alderspension, er størrelsen af den faktiske pension, som Kongeriget Spanien skal udrede. De baserede sig på formålet med den spanske lovgivning, som er at undgå at skulle udbetale tillæg til alderspensioner, for at bringe disse op på det lovbestemte minimum, til personer, som endnu ikke har nået den lovbestemte pensionsalder, hvorved de fastholdes på arbejdsmarkedet.
- 17 Sagsøgerne i hovedsagerne har appelleret dommene fra de nævnte retsinstanser til Tribunal Superior de Justicia de Galicia (den øverste regionale domstol i Galicien, Spanien). Denne retsinstans har bemærket, at den spanske lovgivning i henhold til artikel 14, stk. 3, i kongeligt dekret nr. 1170/2015 kun tillader tildeling af et pensionstillæg på differencen mellem størrelsen af de ydelser, der skal udbetales i overensstemmelse med EU-lovgivningen, og minimumspensionen i Spanien. Følgelig skal der tages hensyn til de pensioner, der rent faktisk oppebæres af Antonio Bocero Torrico og Jörg Paul Konrad Fritz Bode såvel i Spanien som i Tyskland, således at ingen af disse sidstnævnte ville kunne oppebære pensionstillæg. Herved vil de ikke udgøre en byrde for det spanske sociale sikringsystem.
- 18 Den forelæggende ret ønsker oplyst, om den måde, hvorpå udtrykket »pension, der skal udbetales« i LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), fortolkes af INSS med henblik på at afgøre, om en arbejdstager er berettiget til en førtidig alderspension, dvs. ved kun at tage hensyn til den faktiske pension, der skal udbetales af Kongeriget Spanien, udgør en forskelsbehandling, som er i strid med EU-retten. Den forelæggende ret har anført, at en arbejdstager, som har ret til en pension fra mindst to medlemsstater, ville kunne være uberettiget til en sådan førtidig alderspension, mens en arbejdstager, som har ret til en pension af samme størrelse, men som udelukkende påhviler Kongeriget Spanien, ville være berettiget hertil.

- 19 Under disse omstændigheder har Tribunal Superior de Justicia de Galicia (øverste regionale domstol i Galicien) besluttet at udsætte sagerne og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, der er formuleret identisk i sag C-398/18 og sag C-428/18:

»Skal artikel 48 TEUF fortolkes således, at den er til hinder for en national [lovgivning], der fastsætter en betingelse om, at for at kunne få førtidspension skal det pensionsbeløb, der skal udbetales, være højere end den minimumspension, der tilkommer den berettigede efter samme nationale lovgivning, idet »pensionsbeløb« fortolkes som den faktiske pension, som alene den kompetente medlemsstat (i det foreliggende tilfælde Spanien) skal betale, uden at medregne den faktiske pension, som den berettigede vil kunne modtage på grundlag af en anden ydelse af samme art fra en anden eller andre medlemsstat/er?«

- 20 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 25. juli 2018 blev sagerne C-398/18 og C-428/18 forenet med henblik på den skriftlige forhandling, den mundtlige forhandling og dommen.

Om det præjudicielle spørgsmål

- 21 Indledningsvis bemærkes, at selv om det præjudicielle spørgsmål udtrykkeligt vedrører artikel 48 TEUF, nævner den forelæggende ret ligeledes i begrundelsen for dens forelæggelsesafgørelser bestemmelser i forordning nr. 883/2004.

- 22 I denne henseende skal det konstateres, at førtidige alderspensioner som de i hovedsagerne omhandlede henhører under denne forordnings anvendelsesområde. Denne forordning finder nemlig i henhold til forordningens artikel 3, stk. 1, litra d), anvendelse på lovgivninger vedrørende ydelser ved alderdom. Desuden er udtrykket »førtidig alderspension« defineret i nævnte forordnings artikel 1, litra x).

- 23 Under disse omstændigheder skal det af den forelæggende ret stillede spørgsmål undersøges på grundlag af forordning nr. 883/2004 (jf. analogt dom af 18.1.2007, Celozzi, C-332/05, EU:C:2007:35, præmis 14, og af 18.12.2014, Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, præmis 29).

- 24 Herefter må det antages, at den forelæggende ret med sit spørgsmål nærmere bestemt ønsker oplyst, om bestemmelserne i forordning nr. 883/2004 skal fortolkes således, at de er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, der som betingelse for at tildele en arbejdstager en førtidig alderspension stiller krav om, at størrelsen af den pension, der skal udbetales, skal overstige den minimumspension, som denne arbejdstager har ret til at modtage ved den lovbestemte pensionsalder i henhold til denne lovgivning, idet begrebet »pension, der skal udbetales« skal forstås som den pension, der skal udbetales af denne ene medlemsstat og ikke omfatter den pension, som den nævnte arbejdstager vil kunne oppebære i medfør af tilsvarende ydelser fra en eller flere andre medlemsstater.

- 25 Hvad angår den i hovedsagerne omhandlede bestemmelse i spansk ret, dvs. LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), er den omstændighed, at denne bestemmelse betinger tildelingen af en førtidig alderspension af en betingelse om, at størrelsen af den pension, der skal udbetales, skal overstige den minimumspension, som den berørte vil have ret til at oppebære ved den lovbestemte pensionsalder, ikke som sådan anfægtet i tvisterne i hovedsagerne.

- 26 I denne henseende skal det konstateres, at ingen bestemmelse i afsnit I i forordning nr. 883/2004, som indeholder forordningens almindelige bestemmelser, eller i denne forordnings afsnit III, kapitel 5, der omfatter de særlige bestemmelser, som bl.a. finder anvendelse på alderspensioner, er til hinder for en sådan regel.

- 27 Navnlig følger det ikke af nævnte forordnings artikel 58, som bestemmer, at en person, der modtager ydelser ved alderdom, ikke kan få tilkendt et beløb, der er lavere end den minimumsydelse, som er fastsat i lovgivningen i bopælsmedlemsstaten, og at den kompetente institution i denne medlemsstat i givet fald skal udbetale ham et tillæg svarende til forskellen mellem summen af de ydelser, der tilkommer ham, og størrelsen af minimumsydelsen, at en medlemsstat er forpligtet til at tildele en førtidig alderspension til en ansøger, når størrelse af denne pension, som sidstnævnte har ret til, ikke overstiger den minimumspension, som han modtager ved den lovbestemte pensionsalder.
- 28 Sagsøgerne i hovedsagerne har imidlertid bestridt, at de kompetente institutioner og de spanske retsinstanter med henblik på at afgøre spørgsmålet om berettigelsen til en førtidig alderspension fortolker begrebet »pension, der skal udbetales« således, at det kun omfatter den pension, der udbetales af Kongeriget Spanien, og ikke omfatter pensioner, der udbetales af andre medlemsstater, som den berørte eventuelt har ret til.
- 29 Hvad for det første angår de bestemmelser i forordning nr. 883/2004, som finder anvendelse på sådanne omstændigheder, bemærkes, at denne forordnings artikel 5 fastsætter princippet om ligestilling. Det fremgår af niende betragtning til denne forordning, at EU-lovgiver i den nævnte forordnings tekst har villet indføre det princip om ligestilling af ydelser, indtægter og faktiske forhold, der er blevet opstillet i retspraksis, således at dette princip kan blive udformet under hensyntagen til indholdet og ånden i Domstolens afgørelser (dom af 21.1.2016, Vorarlberger Gebietskrankenkasse og Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, præmis 31).
- 30 I denne forbindelse bestemmer artikel 5, litra a), i forordning nr. 883/2004, at hvis ydelser efter sociale sikringsordninger eller andre indtægter tillægges retsvirkning efter den kompetente medlemsstats lovgivning, finder de pågældende bestemmelser i denne lovgivning ligeledes anvendelse på tilsvarende ydelser, der er erhvervet i henhold til lovgivningen i en anden medlemsstat, eller på indtægter erhvervet i en anden medlemsstat.
- 31 Som generaladvokaten har anført i punkt 45 i forslaget til afgørelse, må det antages, at denne bestemmelse finder anvendelse på situationer som de i hovedsagerne omhandlede situationer. »Ydelser efter sociale sikringsordninger« som omhandlet i den nævnte bestemmelse skal nemlig anses for at være den pension, som sagsøgerne i hovedsagerne har ret til. I henhold til LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), fremkalder retten til denne pension, hvis størrelsen heraf overstiger størrelsen af den minimumspension, som finder anvendelse ved den lovbestemte pensionsalder, den retsvirkning, som består i at gøre sidstnævnte berettigede til en førtidig alderspension.
- 32 I modsætning til, hvad sagsøgerne i hovedsagerne har anført i deres skriftlige indlæg, henhører de faktuelle situationer i hovedsagerne derimod ikke under artikel 6 i forordning nr. 883/2004. Denne artikel, som har overskriften »Sammenlægning af perioder«, bestemmer nemlig med henblik på at afgøre, om der er erhvervet ret til sociale sikringsydelse, at en medlemsstat skal tage hensyn til forsikrings-, beskæftigelses- eller bopælsperioder eller perioder med selvstændig virksomhed tilbagelagt efter en anden medlemsstats lovgivning, mens der i det foreliggende tilfælde er tale om at afgøre, om der skal tages hensyn til størrelsen af de pensioner, som de nævnte sagsøgere har ret til i en anden medlemsstat, ved afgørelsen af, om der skal tildeles en førtidig alderspension.
- 33 Ligeledes finder artikel 52, stk. 1, litra b), i forordning nr. 883/2004, som ligeledes er påberåbt af sagsøgerne i hovedsagerne, ikke anvendelse med henblik på besvarelsen af den forelæggende rets spørgsmål. Denne bestemmelse vedrører nemlig for sit vedkommende også sammenlægning af forsikrings- eller bopælsperioder tilbagelagt under alle de pågældende medlemsstaters lovgivninger. Desuden vedrører den ikke erhvervelsen af en ret til alderspension, men beregningen af de ydelsesbeløb, der skal udredes (jf. i denne retning hvad angår de tilsvarende bestemmelser i forordning nr. 1408/71, som ændret og ajourført ved forordning nr. 118/97, som ændret ved forordning nr. 1992/2006, dom af 3.3.2011, Tomaszewska, C-440/09, EU:C:2011:114, præmis 22 og den deri nævnte retspraksis).

- 34 For det andet må det undersøges, om en bestemmelse i national ret som LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), som fortolket af de kompetente institutioner og af de nationale retsinstanser er i overensstemmelse med artikel 5, litra a), i forordning nr. 883/2004.
- 35 I henhold til sidstnævnte bestemmelse skal de kompetente institutioner i den pågældende medlemsstat ved anvendelsen af en regel i national ret såsom LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), tage hensyn ikke blot til sociale sikringsydelser, som den berørte har erhvervet i henhold til denne stats lovgivning, men også til tilsvarende ydelser, der er erhvervet i enhver anden medlemsstat.
- 36 Hvad angår alderspensioner har Domstolen allerede haft lejlighed til at fortolke begrebet »tilsvarende ydelser« i nævnte artikel 5, litra a), således, at det vedrører to ydelser ved alderdom, som er sammenlignelige henset til det formål, der forfølges med disse ydelser og med de bestemmelser, der har indført dem (jf. i denne retning dom af 21.1.2016, Vorarlberger Gebietskrankenkasse og Knauer, C-453/14, EU:C:2016:37, præmis 33 og 34).
- 37 Det synes imidlertid at fremgå af de sagsakter, som Domstolen råder over, at de alderspensioner, som sagsøgerne i hovedsagerne har ret til i Tyskland, i denne forstand svarer til de pensioner, som de ville kunne oppebære i Spanien i medfør af førtidig alderspension, hvilket det imidlertid tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.
- 38 Det følger heraf, at artikel 5, litra a), i forordning nr. 883/2004 er til hinder for en fortolkning af begrebet »pension, der skal udbetales«, således som dette er anført i LGSS' artikel 208, stk. 1, litra c), som udelukkende vedrører den pension, der skal udbetales af Kongeriget Spanien, og udelukker den pension, som sagsøgerne i hovedsagerne har ret til i Tyskland.
- 39 Denne konklusion understøttes af undersøgelsen af de i hovedsagerne omhandlede situationer, henset til ligebehandlingsprincippet, med hensyn til hvilket ligestilling af ydelser, indtægter, begivenheder og forhold i denne forordnings artikel 5 udgør et særligt udtryk (jf. i denne retning dom af 21.2.2008, Klöppel, C-507/06, EU:C:2008:110, præmis 22).
- 40 I denne henseende bemærkes, at ligebehandlingsprincippet således som anført i artikel 4 i forordning nr. 883/2004 forbyder ikke blot åbenbar forskelsbehandling begrundet i nationaliteten hos de personer, der er berettiget i henhold til en social sikringsordning, men også enhver form for skjult forskelsbehandling, som ved anvendelse af andre sondringskriterier faktisk fører til samme resultat (jf. analogt dom af 22.6.2011, Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, præmis 44 og den deri nævnte retspraksis).
- 41 Nationale retsfor skrifter må derfor anses for at medføre indirekte forskelsbehandling, når de heri indeholdte betingelser, selv om de gælder uden forskel efter nationalitet, først og fremmest berører vandrende arbejdstagere eller dog overvejende berører sådanne arbejdstagere, eller når de heri indeholdte betingelser gælder uden forskel, men lettere kan opfyldes af indenlandske end af vandrende arbejdstagere eller navnlig risikerer at ramme de sidstnævnte (dom af 22.6.2011, Landtová, C-399/09, EU:C:2011:415, præmis 45 og den deri nævnte retspraksis).
- 42 De kompetente myndigheder i en medlemsstats afvisning af, med henblik på at afgøre, om der er ret til en førtidig alderspension, at tage hensyn til de pensionsydelser, som en arbejdstager, der har gjort brug af sin ret til fri bevægelighed, har ret til i en anden medlemsstat, kan placere denne arbejdstager i en mindre gunstig situation end situationen for en arbejdstager, som har tilbagelagt hele sin karriere i den første medlemsstat.
- 43 En national lovgivning som den i hovedsagerne omhandlede kan ikke desto mindre være berettiget, for så vidt som den forfølger et formål af almen interesse, er egnet til at sikre virkeliggørelsen af dette og ikke går ud over, hvad der er nødvendigt for at opnå det tilsigtede formål (jf. i denne retning bl.a. dom af 18.12.2014, Larcher, C-523/13, EU:C:2014:2458, præmis 38).

- 44 I denne henseende har INSS og den spanske regering i retsmødet anført, at anvendelsen af betingelsen om at have nået størrelsen af den minimumspension, som den berørte har ret til ved den lovbestemte pensionsalder, med henblik på tildelingen af en ret til en førtidig alderspension tilsigter at nedsætte brugen af førtidspension. Ved at udelukke tildelingen af en ret til en førtidig alderspension i de tilfælde, hvor størrelsen af den pension, som den berørte ville kunne få, ville give denne ret til et pensionstillæg, gør denne betingelse det desuden muligt at undgå supplerende udgifter for det spanske sociale sikringsystem.
- 45 Som generaladvokaten imidlertid har anført i punkt 49 i forslaget til afgørelse, forholder det sig således, at selv hvis det antages, at sådanne betragtninger kan udgøre formål af almen interesse som omhandlet i den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 43, kan de argumenter, der er fremført af INSS og af den spanske regering, ikke begrunde en diskriminerende anvendelse af en sådan betingelse til skade for de arbejdstagere, som har gjort brug af deres ret til fri bevægelighed.
- 46 Henset til ovenstående betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 5, litra a), i forordning nr. 883/2004 skal fortolkes således, at den er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, der som betingelse for at tildele en arbejdstager en førtidig alderspension stiller krav om, at størrelsen af den pension, der skal udbetales, skal overstige den minimumspension, som denne arbejdstager har ret til at modtage ved den lovbestemte pensionsalder i henhold til denne lovgivning, idet begrebet »pension, der skal udbetales« skal forstås som den pension, der skal udbetales af denne ene medlemsstat og ikke omfatter den pension, som den nævnte arbejdstager vil kunne oppebære i medfør af tilsvarende ydelser fra en eller flere andre medlemsstater.

Sagsomkostninger

- 47 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 5, litra a), i Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 883/2004 af 29. april 2004 om koordinering af de sociale sikringsordninger skal fortolkes således, at den er til hinder for en lovgivning i en medlemsstat, der som betingelse for at tildele en arbejdstager en førtidig alderspension stiller krav om, at størrelsen af den pension, der skal udbetales, skal overstige den minimumspension, som denne arbejdstager har ret til at modtage ved den lovbestemte pensionsalder i henhold til denne lovgivning, idet begrebet »pension, der skal udbetales« skal forstås som den pension, der skal udbetales af denne ene medlemsstat og ikke omfatter den pension, som den nævnte arbejdstager vil kunne oppebære i medfør af tilsvarende ydelser fra en eller flere andre medlemsstater.

Underskrifter